

окремих його складових на практичних заняттях і перевірка якості засвоєних знань. Як показує досвід, у сучасних умовах молодшому медичному персоналу доводиться не тільки виконувати вказівки керівництва та вимоги регламентуючих документів, а й нерідко самостійно приймати правильні рішення в тій чи іншій ситуації, у тому числі нестандартній, виконувати більше функцій, ніж передбачено посадовими обов'язками (маємо на увазі не тільки обсяги, а і складність цих функцій). Навчальні програми зазвичай не встигають за швидким розвитком медичної галузі та появою нових нормативних, правових, регламентуючих документів.

Тому паралельно із викладанням і закріпленням знань необхідно забезпечити самостійне оволодіння знаннями у вигляді вирішення пізнавальних питань, розвитку самостійного мислення і пізнавальної активності. Необхідно стимулювати студентів до аналізу створених «проблемних ситуацій», знаходження шляхів їх вирішення. Після розв'язання проблеми і перевірки отриманих результатів потрібно їх зіставити з робочою гіпотезою, далі - систематизація й узагальнення здобутих знань і вмій. Такий алгоритм забезпечить самостійне отримання знань, формування інтересу до пізнавальної діяльності, розвиток продуктивного мислення. Недолік – значні часові затрати і недостатня ефективність формування практичних умінь і навичок. Але в комплексі з викладанням теорії і практики це стимулюватиме студентів до навчання та краще підготує до практичної роботи.

Також слід приділяти увагу самостійній підготовці студента. Включити до програми перелік рекомендованої для самостійного вивчення літератури до тієї чи іншої теми; вимагати самостійного пошуку інших джерел інформації, особливо нових; давати студентам завдання щодо самостійної підготовки, додаткову інформацію з тем, що вивчаються, з урахуванням пошуку і вивчення нових джерел інформації.

Підвищити рівень якості та кількості засвоєння матеріалу можна шляхом збільшення кількості контрольних перевірок. Не допускати переходу до вивчення нової теми, не впевнившись у тому, що попередня тема засвоєна кожним студентом. Адже всі теми в навчальному процесі не тільки взаємопов'язані, а й кожна наступна ґрунтується на попередній.

Зважаючи на умови праці середнього медичного персоналу, тобто спілкування з пацієнтами різних рівнів інтелекту, освіти і виховання, медична сестра має враховувати їхній рівень, уміти знайти спільну мову. Паралельно з навчанням значну увагу необхідно приділяти вихованню студентів. Якщо сім'я і школа не дали належного виховання, то медичний навчальний заклад має максимально компенсувати цей недолік, адже більша частина роботи майбутнього середнього медпрацівника буде пов'язана зі спілкуванням із людьми. А це неможливо робити на достатньому рівні без належного виховання.

Окреме питання стосується комп'ютерних технологій, які використовуються в усіх галузях і медичній зокрема. Майбутній спеціаліст повинен мати навички роботи з комп'ютерною технікою. Це підвищує шанси отримати такий обсяг навчальної інформації, який дасть можливість підвищити рівень обізнаності та використовувати здобуті знання в роботі із сучасними лікувально-діагностичними апаратами, технікою.

Отже, навчання студентів, навчальні програми, виховний процес мають крокувати в ногу із розвитком медичної галузі. Підвищення якості підготовки медичних сестер у сучасних умовах потребує від студентів і практикуючих медичних працівників самостійного пошуку і вивчення сучасної нормативно-методичної документації.

Список використаної літератури

1. Использование ситуационных задач для оптимизации учебного процесса / А.Г. Румянцева, В.И. Манин, С.И. Посев [и др.] // Современные проблемы подготовки медицинских кадров: тезисы научн.-метод. конф., ноябрь 2005. – М., 2005. – С. 209 – 210.
2. Система управління якістю медичної освіти в Україні: монографія / [І.Є. Булах, О.П. Волосовець, Ю.В. Вороненко та ін.]. – Донецьк: АРТ-ПРЕС, 2003. – 212 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ІЗ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Колісник І.А., Панькевич А.І., Гоголь А.М., Коротич Н.М.

ВДНЗ України "Українська медична стоматологічна академія"

У статті узагальнено досвід кафедри дитячої хірургічної стоматології з пропедевтикою хірургічної стоматології у формуванні практичних навичок із хірургічної стоматології в студентів III курсу.

Ключові слова: практичні навички, клінічне мислення, алгоритми діяльності.

Актуальність проблеми. Вхідження України до європейського освітнього простору вимагає від вищих навчальних закладів не лише переходу на кредитно-модульну систему навчання, а насамперед - приведення якості професійної підготовки лікарів-стоматологів у відповідність світовим стандартам. Це сформує підґрунтя конкурентоспроможності майбутніх вітчизняних фахівців та сприятиме їх міжнародній мобільності.

У зв'язку з цим підготовка випускника, який у процесі здобуття вищої освіти опановує сучасні технології пошуку й обробки інформації та може використовувати засвоєні знання в практичній діяльності лікаря, є актуальним завданням сучасної освіти. Зміст освіти не може бути зведений лише до теоретичних знань, він має забезпечувати достатнє оволодіння практичними навичками. Крім того, здобуваючи медичну освіту, студент має засвоювати не лише знання, а й методи клінічного мислення, принципи, алгоритми діяльності тощо. Тому аналіз проблем формування практичних навичок із хірургічної стоматології на III курсі стоматологічного факультету є досить актуальним питанням.

Основна частина. Принцип оволодіння практичними навичками закладений у стандартах вищої стоматологічної освіти: освітньо-кваліфікаційній характеристиці (ОКХ), освітньо-професійній програмі (ОПП) і перевіряється стандартизованими засобами оцінювання теоретичних знань і вмій – "Крок-2. Стоматологія", а також

під час практично-орієнтованого державного іспиту зі стоматології.

Підхід і реалізація програми з опанування студентами практичних навичок має, з одного боку, свої особливості, а з іншого, певні труднощі, вже описані авторами. Так, Ю. Думанський і співавтори вказують, що щоденне оцінювання знань-умінь кожного студента у великих групах (по 10-12 осіб) займає ліву частку в структурі практичних занять. Як наслідок, викладачі приділяють менше уваги опануванню студентами практичних навичок, інколи вважаючи, що під час заняття достатньо лише продемонструвати студентам правильне виконання тієї чи іншої маніпуляції, а наприкінці модуля перевірити рівень її засвоєння [1].

Крім того, робота лікаря-стоматолога має свою специфіку: операційне поле невеликої площі, утруднений доступ, потреба у використанні високовартісного інструментарію для виконання маніпуляцій, лікарських засобів, складного технічного обладнання, що потребує значних матеріальних затрат [2].

Мала площа операційного поля, внутрішньоротові втручання не забезпечують достатнього огляду і не дають змоги викладачеві наочно продемонструвати те чи інше оперативне втручання великій групі студентів. Для вирішення цієї проблеми доцільно провести оснащення операційного приміщення оральною відеокамерою з можливістю передачі зображення на монітор. Водночас це б дозволило поновити наочні посібники й упорядкувати архівний матеріал медичної документації. Оволодіння практичними навичками на фантомах не виправдовує себе належним чином, оскільки не забезпечує умов праці, відповідних до природних. Складність становить і налагодження контакту лікар-пацієнт, адже не кожний хворий погоджується на студентський прийом під контролем викладача.

На кафедрі дитячої хірургічної стоматології з пропедевтикою хірургічної стоматології студенти 3 курсу починають вивчати ази хірургічної стоматології: принципи і правила огляду пацієнта, заповнення та ведення медичної документації, виконання анестезій та операції видалення зуба.

Для успішного засвоєння матеріалу й оволодіння практичними навичками викладачі застосовують перевірку знань і вмінь на різних етапах навчання. Так, шляхом тестування на заняттях проводиться перевірка початкового рівня знань студентів. Після теоретичного розбору теми студенти мають можливість проводити обстеження хворого, заповнюючи картку амбулаторного пацієнта.

Студенти, які добре засвоїли теоретичну частину, що підтверджується тестуванням, усною відповіддю з демонстрацією навичок на черепі, мають можливість, за згоди пацієнта, здійснити анестезію "рука в руці" з викладачем, що дозволяє студенту отримати перший досвід виконання маніпуляції. Такий спосіб виконання анестезії одночасно дає впевненість студенту і заспокоює пацієнта. За необхідності видалення зуба за згоди пацієнта цю маніпуляцію також проводять за методикою "рука в руці" з викладачем. При цьому студент мусить обрати необхідний інструментарій, назвати послідовність етапів операції видалення зуба. Перші завдання студент виконує лише з допомогою викладача, при цьому вони потребують мінімальної самостійності та творчості. З часом поступово зростає складність завдань і підсилюється самостійність їх виконання.

Важливу роль у формуванні практичних навичок відіграє і клінічний розбір хворих, що дозволяє студентам брати участь не лише в обстеженні стоматологічного пацієнта, а й у виборі додаткових методів дослідження, їх аналізі, встановленні діагнозу, а за необхідності – проведенні диференційованої діагностики, складанні плану лікування, виборі оперативного втручання, призначенні лікарських засобів.

Після вивчення окремих розділів дисципліни проводиться контроль засвоєння матеріалу. Контроль на кожному занятті привчає студентів до систематичної праці, з'ясовує обсяг, рівень і якість засвоєного навчального матеріалу, навчає вмінно аналізувати. Участь у стоматологічному прийомі хворих дозволяє студентам не лише добре засвоїти теоретичні знання, а й уміти їх застосовувати на практиці, виробити алгоритми практичної діяльності, навчитися клінічно мислити й аналізувати, засвоїти культуру спілкування з пацієнтом.

Висновки. Участь у стоматологічному прийомі хворих і клінічному розборі дозволяють студентам опанувати практичні навички, отримати перший досвід спілкування з пацієнтом, виробити алгоритми дії, а постійний і регулярний контроль привчає студентів до систематичної праці.

Список використаної літератури

1. Думанський Ю.В. Освоєння студентами практичних навичок при кредитно-модульній організації навчального процесу: проблеми та пошук шляхів вирішення / Ю. В. Думанський, О. М. Талалаєнко, М. Б. Первак // Медична освіта. – 2011. – № 3. – С. 79-81.
2. Сучасні підходи до забезпечення якісної освіти лікарів-стоматологів / В.М. Ждан, В.М. Бобирьов, О.В. Шешукова [та ін.] // Матеріали Х ювіл. Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар.участю "Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України на новому етапі" // Медична освіта. – 2013. – № 2. – С. 65-68.